

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

תורה – בראשית פרק ו'

(יט) ומכל החי מכל בשר שנים מפל תביא אל התבה להחית אתה זכר ונקבה יהיו: (יט) ומכל החי מכל בשר שנים מפל תביא אל התבה להחית אתה זכר ונקבה יהיו: (ט) ומכל דחי מפל בסרא תרין מפלא תעיל לתבותא למקמא עמך דכר ונקבא יהו: (כ) מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מפל רמש האדמה למינהו שנים מפל יבאו אליך להחיות: (כ) מהעוף למינהו ומן הבהמה למינה מפל רמש האדמה למינהו שנים מפל יבאו אליך להחיות: (כ) מעופא לזוהי ומן בעירא לזנה ומכל רחשא דארעא לזוהי תרין מפלא יעלון לזנה לקמא:

(כא) ואתה קח לך מפל מאכל אשר יאכל ואספת אליך והיה לך ולהם לאכלה: (כא) ואת סב לך מפל מיכל דמתאכל ותכנוש לזנה ויהי לך ולהו למיכל:

(כב) ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה: (כב) ויעש נח ככל אשר צוה אתו אלהים כן עשה: (כב) ועבד נח ככל די פקיד יתיה יי כן עבד:

ז (א) ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה פי אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה: (א) ויאמר יהוה לנח בא אתה וכל ביתך אל התבה פי אתה ראיתי צדיק לפני בדור הזה: (א) ויאמר יי לנח עול את וכל אנש ביתך לתבותא ארי יתך חזיתי זכאי קדמי בדרא דריו:

רש"י

(יט) ומכל החי – אפילו שדים (חגיגה טז):
 שנים מכל – מן הפחות שבהם לא פחתו משנים אחד זכר ואחד נקבה:
 (כ) מהעוף למינהו – (כ"ר) אותן שדבוקו בזמיניהם ולא השחיתו דרכם ומאליהם באו:
 וכל שהחיבה קולטתו הכנים זה:
 (כז) ויעש נח. זה בנין החיבה (סנהדרין קח):
 (א) ראיתי לדיק – ולא נאמר לדיק תמים. מכאן שאומרים מקצת שבו של אדם בפניו וכולו שלא בפניו (כ"ר):

נביא – ישעיה פרק נג' ח-יב'

(ח) מעצור וממשפט לקח ואת דורו מי ישוחח פי נגזר מארץ חיים מפשע עמי נגע למו: (ח) מיסורין ומפורענות יקריב גלותנא ופרישין דיתעבדן לנא ביומוהי מן יכול לאשתעאה ארי יעדי שולטן עממיא מארעא דישראל חובין דחבו עמי עד לזנהו ימו: (ט) ויתן את רשעים קברו ואת עשיר במותו על לא חמס עשה ולא מרמה בפיו: (ט) וימסר ית רשיעיא לגהנם וית עתירי נכסיה דאנסו במותא דאבדנא בדיל דלא יתקומון עבדי חטאה ולא ימללון נכלין בפומהו:

(י) ויהוה חפץ דפאו החלי אם תשים אשם נפשו יראה זרע יאריך ימים וחפץ יהוה בידו יצלח: (י) ומן קדם יי הות רעוא למצרף ולדכאה ית שארא דעמה בדיל לנקה מחובין נפשיהו יחזון במלכות משיחיהו יסגון בנין ובנן יורכון יומין ועבדי אוריתא דיי ברעותה יצלחון:

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

(יא) מַעֲמַל נַפְשׁוֹ יִרְאֶה יִשְׁבַּע בְּדַעְתּוֹ יִצְדִּיק יִצְדִּיק עֲבָדֵי לְרַבִּים וְעֹנֹתָם הוּא יִסְבֹּל: (יא) משעבוד עממיא ישייזב נפשהון יחזון בפורענות סנאיהון יסבעון מבזת מלכיהון בחוכמתה יזכי זכאין בדיל לשעבדא סגיאין לאוריתא ועל חוביהון הוא יבעי:
 (יב) לִבְנֵי אֶחָדָם לֹא בְּרַבִּים וְאֵת עֵצוּמִים יַחְלֶק שְׁלָל תַּחַת אֲשֶׁר הֶעֱרָה לַמּוֹת נַפְשׁוֹ וְאֵת פְּשָׁעִים נִמְנָה וְהוּא חֲטָא רַבִּים נְשָׂא וְלַפְּשָׁעִים יִפְגִּיעַ: (יב) בכך אפליג ליה בזת עממין סגיאין וית נכסי כרכין תקיפין יפלג עדאה חלף דמסר למותא נפשה וית מרודיא שעבד לאוריתא והוא על חובין סגיאין יבעי ולמרודיא ישתביק בדילה:

רס"י

אראה אס תהא נפשו נחנת ונמסרת בקדושתה להשיבה לי אסם על כל אשר מעל אגמל לו גמולו ויראה זרע וגו' אסם זה לשון כופר שנותן אדם למי שחטא לו אמיד"א בלע"ז כענין שגא' בפלשתיים אל תשיבו אותו ריקם כי השב תשיבו לו אסם:
 (יח) מעמל נפשו – היה אוכל וסבב לא היה גוזל וחומס. בדעתו יצדיק לדיק – היה שופט עבדי משפט אמת לכל הבאים לדין לפניו. ועונותם – היה סובל כדרך כל הדיקים שגא' אתה וביניך תשארו את עון המקד' (במדבר יח):
 (יג) לבן – על עשותו זאת אחלק לו נחלה וגורל ברבים עם האבות הראשונים. הערה למות נפשו – לשון והער כדה (בראשית כד). ואת פושעים נמנה – סבל יסורין כאלו חטא ופשע והוא בשביל אחרים נשא חטא הרבים. ולפושעים יפגיע – על ידי יסורין שצאת על ידו טובה לעולם:

(ח) מעולר וממשפט לוקח – הגביא מצער ואומר כי זאת יאמרו העכו"ם באחרית הימים כשיראו כשנלקח מן העולר שהיה עזר זיד' וממשפ' היסורין שסבל עד עתה. ואת דורו – שנים שעברו עליו. מי ישוחח – את התלאות אשר מאלוהו כי נגזר היה מתחילה וגולה מארץ חיים היא ארץ ישראל אשר מפשע עמי בא הנגע הזה ללדיקים שבהם:

(ט) ויתן את רשעים קצרו – מסר את עצמו להקצר ככל אשר יגזרו עליו הריגה וקצורת חמורים במעי הכלבים. את רשעים – לרעת הרשעים נחלצה ליקצר ולא יכפור באלהי חיים. ואת עשירי צמותיו – ולדעת המושל מסר עצמו בכל מיני מות שגזר:

(י) וה' חפץ לכאן החלי – הקב"ה חפץ ללכאן ולהחזירו למוטב לפיכך החלה אותו. אס תשים אסם נפשו וגו' – אמר הקב"ה

כתובים – משלי ב' ד'–ח'

(ד) אִם תִּבְקֹשֶׁנָּה כִּכְסָף וְכַמְטֹמוֹנִים תַּחֲפֹשְׁנָה: (ד) ותבעי היך סימא היך סימתא תעביה:
 (ה) אִז תִּבִּין יִרְאֵת יְהוָה וְדַעַת אֱלֹהִים תִּמְצָא: (ה) הידין תתבין דחלתיה דאלהא וידיעתא מן קדם אלהא תשכח:
 (ו) כִּי יְהוָה יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתִבְוֹנָה: (ו) מטול דאלהא יהב חכמתא מן פומיה ידיעתא וביונא:
 (ז) וְצַפֹּן {יִצְפֹּן} לַיִּשְׂרָאֵל תּוֹשִׁיָּה מִגֵּן לְהַלְכֵי תָם: (ז) יטשי לתריצי שבהור ומסיע לאילן דמהלכין בלא מום:
 (ח) לַנֶּזֶר אֲרָחוֹת מִשְׁפָּט וְדָרֶךְ חֲסִידוֹ {חֲסִידוֹ} יִשְׁמֹר: (ח) למנטור ארחתא דדינא וארחתא דצדיקין ננטר:

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

רש"י

- (ה) אז תבין יראת ה' – מוסב על ענין שלמעלה שאמר כי אם לבינה תקרא:
 (ו) כי ה' יתן חכמה – הא למדת שגדולה היא שהרי נתנה מפי הקב"ה לכך אתה כריך לקנותה:
 (ז) ילפון לישרים תושיה – גנזה הקב"ה אלכו כ"ו זכות עד שנתנה לדור המדבר. מגן

משנה – יבמות פרק ב'

(א) בייצד אשת אחיו שלא היה בעולמו, שני אחים, ומת אחד מהם, ונולד להן אח, ואחר כך יבם השני את אשת אחיו, ומת, הראשונה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשנייה משום צרתה. עשה בה מאמר ומת, השנייה חולצת ולא מתיבמת:

כסף אינם קידושין גמורים אלא מדברי סופרים, שאין היבמה נקנית ליבם להיות כאשת איש גמורה עד שיבא עליה, וזה לא הספיק לכנסה עד שמת: שניה חולצת – ולא מפטרה משום ררת ערוה, ללא ררתה ממש היא: ולא מתיבמת – משום דמאמר קונה מקנת והוא לה ררת ערוה במקנת. וכל מקום שאין שם קדושין גמורים חולצת ולא מתיבמת:

רע"ב – (א) כילד אשת אחיו וכו' – פוטרת ררתה: ונולד להן אח – ומארה זקוקה ליבם, ועליו אסורה משום אשת אחיו שלא היה בעולמו: ואח"כ יבם השני את אשת אחיו – ולו אשה אחרת: ומת – בלא בניס: הראשונה – היא אשת הראשון, שנפלה לפניו כבר פעם אחת, יולדת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו: עשה בה – זה שמת: מאמר – פירוש שקידשה בכסף. וביבמה קידושין של

(ב) שני אחים ומת אחד מהן, ויבם השני את אשת אחיו, ואחר כך נולד להן אח, ומת, הראשונה יוצאת משום אשת אחיו שלא היה בעולמו, והשנייה משום צרתה. עשה בה מאמר, ומת, השנייה חולצת ולא מתיבמת. רבי שמעון אומר, מיבם לאיזו מהן שירצה, או חולץ לאיזו מהן שירצה:

אסורה וכו', וקאמר ר"ש כיון שכשנולד כבר מתיבמה, ולא היתה על זה בזיקת נשואי אחיו הראשון מעולם, מותרת לו. ואין הלכה כר"ש:

רע"ב – (ב) ומת – המיבם: מיבם לאיזו שירצה – ופוטרת חברתה. ולאו אעשה בה מאמר קאי, אלא ארישא קאי דקתני הראשונה

(ג) כלל אמרו ביבמה, כל שהיא אסור ערוה, לא חולצת ולא מתיבמת. (אסורה) אסור מצוה, ואסור קדשה, חולצת ולא מתיבמת. אחרתה שהיא יבמתה, חולצת או מתיבמת:

מתיבמת, שנאמר (שם) וכן אין לו, פרט לאלו שאין ראוי להיות להם בניס. ואשת גר ואשת עבד משוחרר, לא חולצת ולא מתיבמת, שאין אחוה לגרים ולא לעבדים. אבל עקרה וזקנה,

רע"ב – (ג) לא חולצת ולא מתיבמת – ררתה, וכל שכן היא. וכן אילונית, דכתיב (דברים כ"ה) אשר חלד, פרט לאילונית. וכן אשת סרים חמה ואנדרוגינוס, לא חולצת ולא

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

כגון שהיא חמותו או כלתו חולצת או מתיבמת
דהשתא לא פגע באחות זקוקתו, משום
לערוה לאו זקוקתו היא:

(ה) אָסוּר מִצְוָה, שְׁנֵיזוֹת מִדְּבָרֵי סוּפְרִים. אָסוּר קִדְשָׁה אֶלְמִנָּה לְכַהֵן גָּדוֹל,
גְּרוּשָׁה וְחֻלְצָה לְכַהֵן הַדְּיוּט, מִמְּזוֹרַת וּנְתִינָה לְיִשְׂרָאֵל, וּבֵת יִשְׂרָאֵל לְנִתְיָן
וּמְמִזְרָ:

אם אם אשתו, ואם אם אשתו, ואם אם
אבי אשתו: אלמנה לכהן גדול – שמת אחיו
ההדיוט ונפלה אשתו לפניו: גרושה וחלוצה
לכהן הדיוט – כגון שעבר אחיו המת ונשא
גרושה וחלוצה, וכשמת רכיכה חלילה, שהרי
תפסו לו זה קדושין משום דקדושין תופסין
בחייבי לאוין. אבל יבומי לא, שהרי היא
אסורה לו. ולפטרה בלא כלום אי אפשר,
ללא חלים לאו למפטרה, דילפינן לה מאחות
אשה שהיא בכרת:

רע"ב – (ד) שניות – לעריות. שגזרו
סופרים עליהם. ונקראו איסור מצוה, שמנה
לשמוע דברי חכמים. ואלו הן, אם אמו ואין
לה הפסק, ואם אבי אמו בלבד, ואם אביו
ואין לה הפסק, ואם אבי אביו, ואשת אבי
אביו ואין לה הפסק, ואשת אבי אמו בלבד,
ואשת אחי האב מן האם, ואשת אחי האם בין
מן האם בין מן האב, וכלת בנו ואין לה
הפסק, וכלת בתו, ובת בתו, ובת בתו, ובת
בן בתו, ובת בן בתו, ובת בת בן אשתו,
ובת בת אשתו, ואם אם אבי אשתו, ואם

(ה) מי שיש לו אח מכל מקום, זוקק את אשת אחיו ליבום, ואחיו לכל דבר,
חוץ ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית. מי שיש לו בן מכל מקום, פוטר
אשת אביו מן היבום, וחיב על מפתו ועל קללתו, ובגנו הוא לכל דבר, חוץ
ממי שיש לו מן השפחה ומן הנכרית:

את בנך מאחרי, ומללא כתיב כי תסיר, שמע
מינה הכי קאמר, בתך לא תתן לבנו כי יסיר
בעל בתך את בנך שתלד לו בתך מאחרי, אבל
אבתו לא תקח לבנך לא מהדר, שאין הבן
הבא מן הנכרית קרוי בנך אלא בנה:

רע"ב – (ה) אח מכל מקום – ואפילו
ממזר: אחיו לכל דבר – לורשו וליטמא לו:
שפחה ונכרית – ולדה בתרה אזיל, דכתיב
בשפחה (שמות כ"א) האשה וילדיה תהיה
לאדוניה. ובנכרית כתיב (דברים ז') כי יסיר

(ו) מי שקדש אחת משתי אחיות ואינו יודע איזו מהן קדש, נותן גט לזו וגט
לזו. מת, ולו אח אחד, חולץ לשתייהן. היו לו שניים, אחד חולץ ואחד מייבם.
קדמו וכןסו אין מוציאין מידם:

לשניה מיבם, שאם זו יבמתו שפיר, ואם
אחותה היא, לא פגע באחות זקוקתו, משום
דחלילה להך אפקעתא לזיקה: קדמו וכןסו –
קודם שנמלכו בבית דין: אין מוציאין אותן
מידם – משום דכל חד וחד אמר, אנא שפיר
נכבי. ואי נמי הוי איפכא שהראשון שכנס
ליבום כנס אחות זקוקתו, ההיא שעתא הוא
לעבד איסורא, ומשכא אחיו ויבם את השניה
שהיא יבמתו, פקעא זיקתה למפרע מאידך:

רע"ב – (ו) ואינו יודע איזו קידש – ואסור
בשתיהן, משום דכל חדא וחדא איכא למימר
זו אחות אשה: חולץ לשתייהן – ללא ידע איזו
היא יבמתו. ומיחלץ לחדא וליבומי לאידך, לא
אפשר, דאחות חלוצתו היא, ואסורה לו
מדרכנן בחייה. ויבומי כרישא נמי לא,
דלימלא לא זו היא יבמתו וקפגע באחות
זקוקתו דהויא כאשתו: היו לו שנים, אחד
חולץ – תחלה לאחת, והשני אם רצה ליבם

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

(ז) שְׁנַיִם שֶׁקִדְשׁוֹ שְׁתֵּי אַחֲיוֹת, זֶה אֵינּוּ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ קִדְשׁ, וְזֶה אֵינּוּ יוֹדֵעַ אֵיזוֹ קִדְשׁ, זֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין, וְזֶה נוֹתֵן שְׁנֵי גִטִּין. מִתּוֹ, לָזֶה אָח, וְלָזֶה אָח, זֶה חוֹלֵץ לְשִׁתְיָהּ, וְזֶה חוֹלֵץ לְשִׁתְיָהּ. לָזֶה אָחָד וְלָזֶה שְׁנַיִם, הַיְחִיד חוֹלֵץ לְשִׁתְיָהּ, וְהַשְּׁנַיִם, אָחָד חוֹלֵץ וְאָחָד מֵיבֵם, קִדְמוּ וְכִנְסוּ, אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם. לָזֶה שְׁנַיִם וְלָזֶה שְׁנַיִם, אָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלֵץ לְאָחָת, וְאָחִיו שֶׁל זֶה חוֹלֵץ לְאָחָת, אָחִיו שֶׁל זֶה מֵיבֵם חֲלוּצָתוֹ שֶׁל זֶה, וְאָחִיו שֶׁל זֶה מֵיבֵם חֲלוּצָתוֹ שֶׁל זֶה. קִדְמוּ שְׁנַיִם וְחָלְצוּ, לֹא יִבְמוּ הַשְּׁנַיִם, אֲלֵא אָחָד חוֹלֵץ וְאָחָד מֵיבֵם. קִדְמוּ וְכִנְסוּ, אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדָם:

ואי משום יצמה לשוק, הרי חללה זו מאחי בעלה: קדמו שני אחין – של אחד וחללו לשתייהן משום ללא ידעי איזו היא יצמתו: ללא ייצמו – שני אחים האחרים זה את זה וזה את זה, משום דקמא דנסיב אית ליה למימר זו היא אחות זקוקתו: אלא אחד חולץ תחלה, לאחת: ואחד מיבם – לשניה, ממה נפשך, אי יצמתו היא שפיר, ואי לאו, באחות זקוקה לא פגע, שהרי חלץ אחיו ליצמתו. ויצמה לשוק לא הוי, שהרי חללה מאחי בעלה: ואם קדמו – אלו ב' אחרונים וכנסו אחר חליצת שנים האחרים ולא באו לימנך בצ"ד, אין מוציאין מידו, כדפרישית, שהרי אין כאן אלא ספק איסור אחות זקוקה בנישואי ראשונה, ואיכא למימר קמא דנסיב יצמתו היא ושפיר נסיב, ובתרא נמי שפיר נסיב נכריה, ואי נמי הוי אינסיבא איפכא וקמא פגע באחות זקוקה, כיון שבא שני ויצם פקעה זיקתה מאחיו והותרה לו אשתו, ואיסורא דעבד עבד:

רע"ב – (ז) שנים שיקדשו שתי אחיות – והם נכרים: זה חולץ לשתייהן כו' – משום דכל חד מינייהו אסור ליבומי, דלמא כל חד וחד פגע באחות זקוקתו: היחיד חולץ לשתייהן – שאי אפשר לו ליבם, לא קודם חליצה של שניה משום אחות זקוקה, ולא לאחר חליצה משום אחות חלוצה. לפיכך הואיל ואסור ליבם יחלוץ תחלה לשתייהן, כדי להוציא אותה שהיא יצמתו מאיסור יצמה לשוק: והשנים אחד חולץ – לאפקועי זיקה מאחיו אם זו יצמתו, ותשתי אחותה לשני ממה נפשך, אי יצמתו היא, שפיר, ואי אחותה היא הא פקעה זיקת היצמה מינייה בחליצת אחיו: אחיו של זה מייבם חלוצה של זה – ממה נפשך, אם זו יצמתו שפיר נסיב, שהרי אחיו לא חלץ לזו אלא באחותה שלא היתה יצמתו ואינה כלום. ואי לאו יצמתו היא שפיר נסיב, נכריה היא, לאי משום אחות זקוקה ליכא, שהרי חלץ אחיו את אחותה שהיא יצמתו ופקעה זיקה.

(ח) מִצְוָה בְּגִדוֹל לֵיבֵם. וְאִם קָדַם הַקָּטָן, זָכָה. הַנִּטְעָן עַל הַשְּׁפָחָה וְנִשְׁתַּחֲרָה, אוֹ עַל הַנְּכָרִית וְנִתְגַּיְרָה, הָרִי זֶה לֹא יִכְנוּס. וְאִם כָּנַס אֵין מוֹצִיאִין מִיָּדוֹ. הַנִּטְעָן עַל אִשְׁתּוֹ אִישׁ, וְהוֹצִיאָהּ מִתַּחַת יָדוֹ, אֵף עַל פִּי שְׁפָנָס, יוֹצִיא:

בשביל זה שאסרה עליו, והלך זה ונשאה: יוציא – דמלאורייתא אסורה נמי לו כמו שאסורה לבעל, כדדרשינן מנטמאה נטמאה ב' פעמים, אחד לבעל ואחד לבעל. ודוקא הנטען על אשת איש, אבל נטען על הפנויה, נראה דמטוה לכנוס, כדאשכחן גבי אונס (דברים כ"ב) ולו תהיה לאשה:

רע"ב – (ח) מטוה בגדול ליבם – דדרשינן ולקחה לו לאשה ויצמה והיה הבכור, המיבם יהא בכור. אשר תלד, ואותה יצמה תהא ראויה לילד, פרט לאילונית. יקום הבכור היבם על שם אחיו לנחול אותו, ולא יחלקו אחיו עמו: הנטען על אשת איש – החשוד על אשת איש: והוציאה – ב"ד מתחת בעלה,

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

(ט) המביא גט ממדינת הים, ואמר בפני נכתב ובפני נחתם, לא ישא את אשתו. מת, הרגתיו, הרגנוהו, לא ישא את אשתו רבי יהודה אומר, הרגתיו, לא תנשא אשתו. הרגנוהו, תנשא אשתו:

תנשא אשתו – בעדותו אפילו לאחר, מפני שהוא רשע והתורה אמרה אל תשא רשע עד. ואין הלכה כר"י. דקיי"ל אין אדם משיב עמו רשע, דאדם קרוב אל כל עמו. ומהימנין ליה שנהרג, אבל לא מהימנין ליה במאי דאמר שהוא הרגו. והלכך אפילו כי אמר הרגתיו תנשא אשתו: הרגנוהו תנשא אשתו – מפורש בגמרא, באומר אני הייתי עם הורגיו אבל אני לא הרגתיו:

רע"ב – (ט) המביא גט ממדינת הים – כריך שיאמר בפני נכתב ובפני נחתם. וטעמא מפורש בגיטין, למר משום שאין בקיאות לשמה, ולמר שאין עדים מכוין לקיימו: לא ישא את אשתו – משום דאדבוריה סמכינן: מת הרגתיו וכו' – הואיל ועל עדותו נישאת, איכא לזות שפתים, שמא עיניו נתן זה והעיד עדות שקר עליה. אבל תנשא לאחר, דאשה נישאת בעד אחד: ר"י אומר הרגתיו לא

(י) החכם שאסר את האשה בנגד על בעלה, הרי זה לא ישאנה. מאנה, או שחלצה בפניו, ישאנה. מפני שהוא בית דין. וכלן שהיו להם נשים, ומתו, מתרות לנשא להם. וכלן שגשאו לאחרים ונתגרשו או שנתאלמנו, מתרות לנשא להן. וכלן מתרות לבניהם או לאחיהן:

לכניהם ולאחיהן – של אלו המתירים אותן. ואינו אסורות אלא להם לבדם, דאין אדם חוטא בשביל בנו או בשביל אחיו. וכל הני דאמרינן לא יכנס, אם כנס אינו מוציא, חוץ מהנטען על אשתו, איש שאם הוציאו בית דין מתחת בעלה צעדים ורצוהו צרורה, אפילו אם כנס יוציא. והם צאו עדי דבר מכוער בלבד, כגון שראו אדם יוצא והיא חוגרת בסינר או אדם יוצא והיא עומדת מעל המטה וכיוצא בזה, אם כנס לא יוציא. ואם לאחר שצאו עדי דבר מכוער יצא קלח ללא פסיק, שעמד הקול יום וחצי, אם כנס יוציא, אלא אם כן היו לו בנים ממנה שאז אינו מוציא, כדי שלא להוציא לעז על בניו:

רע"ב – (י) נגד – שנדרה הנאה מצעלה ולא הפר לה, וזאת לחכם להתיר לה ולא מצא פתח לחרטה: לא ישאנה – משום חשד: שהוא בית דין – כלומר, מיאון או חליצה לא עשה חכם זה ביחודי, משום דקיי"ל חליצה ומיאונים צעדים ושלשה לא חשידי. אבל היתר נדרים ביחוד מומחה: וכוון – החכם והמביא גט והמעיד על האשה להשיאה, דתנן זהו לא יכנס, אם היה להן נשים בשעת מעשה, ומתו אח"כ, מותרות להנשא להם דהשתא ליכא חשד: וכוון – הגשים הללו: שנישאו לאחרים – כשאסרה החכם או כשהעיד העד שמת בעלה, ומתו הבעלים השניים: מותרות לינשא – לחכם ולעד ולמביא גט: וכוון מותרות

גמרא – יבמות דף כ' ע"א

איסור מצוה שניות: אמאי קרי ליה איסור מצוה אמר אביי מצוה לשמוע דברי חכמים:

איסור קדושה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט: ואמאי קרי להו איסור קדושה דכתיב קדושים יהיו לאלהיהם תניא רבי יהודה מחליף

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

איסור מצוה אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ואמאי קרי ליה איסור מצוה דכתיב אלה המצות איסור קדושה שניות מדברי סופרים ואמאי קרי ליה איסור קדושה אמר אביי כל המקיים דברי חכמים נקרא קדוש אמר ליה רבא וכל שאינו מקיים דברי חכמים קדוש הוא דלא מיקרי רשע נמי לא מיקרי אלא אמר רבא קדש עצמן במותר לך:

(דף כא' ע"ב) רב כהנא אמר מהכא ושמרתם את משמרתי עשו משמרת למשמרתתי אמר ליה אביי לרב יוסף הא דאורייתא היא דאורייתא ופירשו רבנן כל התורה נמי פירשו רבנן אלא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא:

קש"י על הגמרא

חלה המלות – צסוף ספר תורת כהנים   החס כתיבא: קדש עלמך – לעמוד ולהזהר:
ומשמע לזכור' ספרא קאי וכל אזכרת כהנים   ושמרתם את משמרתתי – גבי עריות כתיב:

זוהר – נח דף טא' ע"ב

רבי יצחק הוה שכיח קמיה דרבי שמעון אמר ליה האי קרא (דקאמרי) דכתיב ותשחת הארץ (דף סב ע"א) לפני האלהים. אי בני נשא חטאן ארעא בפמה. אמר ליה בגין דכתיב כי השחית כל בשר את דרכו כמה דאתמר. כגוונא דא (ויקרא יח) ותטמא הארץ ואפקוד עונה עליה. אלא בני נשא חטאן ואי תימא ארעא בפמה, אלא עקרא דארעא בני נשא אנון. ואנון מחבלין ארעא והיא אתחבלת. וקרא אוכח דכתיב וידא אלהים את הארץ והנה נשחתה כי השחית כל בשר את דרכו על הארץ:

תא חזי, כל חטאוי דבר נש בלהו חבלותא דיליה תליין בתשובה. וחטאה דאושיד זרעא על ארעא ומחבלא ארחה ואפיק זרעא על ארעא, מחביל ליה ומחביל ארעא. ועליה פתיב, (ירמיה ב) נכתם עונך לפני. וכתוב ביה (תהלים ה) כי לא אל חפץ רשע אתה לא יגורך רע. בר בתשובה סגי. וכתוב, (בראשית לח) ויהי ער בכור יהודה רע בעיני יי וימיתהו יי והא אתמר:

אמר ליה אמאי דאין קודשא בריה הוא עלמא במיא ולא באשא ולא במלה אחרא. אמר ליה רזא הוא דהא אנון חבילו ארחהו בגין דמיין עלאין ומיין תתאין לא אתחברו דבר ונוקבא פדקא יאות. ומאן אליו מיין עלאין בינה. ומיין תתאין מלכות. ה"א עלאה ה"א תתאה. וכד אנון מחבלין, אסתלק י"ו דהוא דבר, ואשתאר ה"א בה"א (ומיין במיין. מאן אנון דחבילו ארחהו, כגוונא דא מיין דכורין ונוקבי. ועל דא אתדנו במיא במה דאנון חבו. ומיין הוו רתיחן ופשטו משכא מנייהו כמה דחבילו ארחהו במיין רתיחן. דינא לקבל דינא. הדא הוא דכתיב) נבקעו כל מעיינות תהום רבה, הא מיין תתאין. וארובות השמים נפתחו דא מיין עלאין. מיין עלאין ותתאין:

חק לישראל – פרשת נח יום ג'

הלכה – שו"ע יורה דעה סימן קס' ואילך

סימן קס – גודל איסור הרבית ועד היכן צריך לזהר ממנו:
 (א) צריך לזהר ברבית, וכמה לאוין נאמרו בו. ואפי' הלוח הנותנו והערב והעדים עוברים: הגה – ואין חילוק בין אם מלוה לעני או לעשיר: (הגהות מיימוני פ"ד מהל' מלוה ולוה). והא דלוח עובר, דוקא ברבית דאורייתא אבל ברבית דרבנן אינו עובר אלא משום לפני עור וגו' (ויקרא יט, יד). (ר"ן פ' זה בורר ובג"י פא"ע וכ"כ ר' ירוחם נ"ח):

(ב) כל הנותן ברבית נכסיו מתמוטטים, וכאלו כפר ביציאת מצרים ובאלהי ישראל:
 (ג) התולח מעותיו לומר שהם של עובר כוכבים, ומלוה אותם ברבית, הקב"ה יפרע ממנו:

(ד) אפילו אם הלוח נותן לו יותר, מדעתו, בשעת הפרעון, שלא התנה עמו, ואינו אומר שנותנו לו יותר בשביל רבית, אסור. (ומיהו אם לא היו המעות בידו דרך הלואה, רק דרך מכר, מותר בכ"ה"ג. (ב"י בשם תלמידי רשב"א ובנימוקים בשם תוס')):

(ה) אפילו לבניו ובני ביתו, אסור להלוות ברבית אעפ"י שאינו מקפיד עליהם ובודאי נותנו להם במתנה:

סימן קע – שלא יוכל ישראל להיות ערב לישראל שלוח מן העובד כוכבים ברבית:
 (א) ישראל שלוח מעות מעובד כוכבים ברבית, אסור לישראל אחר להיות לו ערב. שכיון שבדיניהם תובע הערב תחלה, נמצא הערב תובע את ישראל ברבית שהערב חייב בה לעובד כוכבים. לפיכך אם קבל עליו העובד כוכבים שלא יתבע את הערב תחלה, הרי זה מותר: הגה – והאידנא מסתמא הוי כאלו קבל עליו הכי, דסתם ערבות כך הוא. (טור). ודוקא במקום שהמנהג כך שתובעין הלוח תחלה. וי"א שאינו אסור אלא בערב שלוח דו"ץ (פירוש ערב שמנקה את הלוח מדין המלוה, כשלוח דו"ץ שהוא מין עשב שמיבשין אותו ורוחצין בו את הידים להעביר הזוהמא) דהיינו שאין דין המלוה עם הלוח כלל, שהוא יכול לדחותו אצל הערב: הגה – ואם עבר ונעשה ערב בעדו, צריך לשלם כל הפסד המגיע לו על ידו אבל אינו צריך לתת הרבית שנותן בשבילו, דאין אומרים ליתן רבית (טור). ואי כבר פרע לו הרבית, אין מוציאין מידו דלא גרע מאבק רבית. (סברת הרב):

(ב) וכן עובד כוכבים שלוח מישראל ברבית, אסור לישראל להיות לו ערב: הגה – אלא אם התנה עם העובד כוכבים שכל זמן שיש לו לפרוע לא ידחנו אצל הערב, אז שרי לקבל הקרן והרבית מישראל אם לא יפרע העובד כוכבים. (טור). ואם הישראל ערב לו בעד הקרן ולא בעד הרבית, אלא יש לו ליקח הרבית מן העובד כוכבים, או להיפק, שערב לו בעד הרבית ולא בעד הקרן, מותר. ודוקא שהעובד כוכבים לוקח המעות מיד המלוה, אבל אם ישראל ערב ולקחן מידו, אע"פ שעושה בשביל העובד כוכבים, אסור. (ת"ה סי' ש"א). ודוקא בלא משכון, אבל אם נותן לו משכון של עובד כוכבים בעד הקרן, יכול לערב לו בעד הרבית, דעיקר הלואה על המשכון, אע"ג דהוא נטלן מיד ישראל המלוה, וכאלו הלוח ליד עובד כוכבים דמי. (סברת הרב). ואם היה לישראל משכון מעובד כוכבים, או ערב עובד כוכבים, ובא ישראל וא"ל למלוה שיחזור לעובד כוכבים משכון שלו או שיפטור ערב העובד כוכבים והוא ערב לו, צריך לשלם לו כל הקרן והרבית שעלה עליו עד אותו היום, אבל לא הרבית שיעלה עליו מכאן ואילך (מרדכי פ' א"ג בשם ראב"ה), אם לא שהמשכון היה שוה יותר דאז צריך להעלות לו רבית עד כדי דמיו של המשכון או להחזיר לו משכונו. (ב"י וב"ז סימן שס"ד) ואם זקף העובד כוכבים הקרן עם הרבית, אז אפילו מה שיעלה עליו אח"כ הוי כקרן וצריך לשלם לו הכל (מרדכי) ולדעת ת"ה אף הרא"ש סובר כך ומהר"ק שורש קל"ו) אפילו לא היה המשכון שוה, או אפילו לא היה לו משכון כלל אלא פטר ערב עובד כוכבים שהיה לו:

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, גר גבריאל בן סוזן, דינאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.